

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Vypořádání společného jmění manželů podle nového občanského zákoníku

Autor: Lukáš Goetz

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce je zaměřena na poměrně úzké, přesto však dlouhodobě velmi zajímavé a v praxi značně frekventované téma vypořádání společného jmění manželů. Autor práce si přitom vytyčil za cíl vymezit tuto problematiku v úpravě nového občanského zákoníku. Na první pohled se sice může zdát, že jde o téma, kterého se rekonstrukce výrazněji nedotkla. Základní východiska úpravy zůstala skutečně obdobná. Při bližším pohledu je však možné nalézt celou řadu odchylek od předchozího právního stavu, které nepochybně zaslouží bližší rozbor, zejména pak v kontextu celkových změn, které soukromé právo prodělalo. Volbu tématu je tedy třeba hodnotit jednoznačně pozitivně.

Práce je, pomineme-li *Úvod* a *Závěr*, rozčleněna do čtyř ucelených částí. První je zaměřena na vymezení situací, které vedou k vypořádání společného jmění manželů. Autor zde postihuje všechny případy vedoucí k zániku SJM, jeho rušení i zúžení. Rozbor je přehledný, čtenáři přináší všechny zásadní informace. Druhá pasáž je zaměřena na předmět vypořádání společného jmění manželů. Výklad je zde podán poněkud širším způsobem a zahrnuje i poměrně detailní rozbor § 709 a 710 ObčZ. Pochválit je tu třeba snahu o vysvětlení ne zcela jednoznačné úpravy dotýkající se zisku z výlučného majetku či značně problematického postavení obchodního podílu mezi aktivy společného jmění. Dílčí výtku je třeba v této pasáži směřovat především k značně malé pozornosti, která je věnována smluveným modifikacím a modifikacím na základě rozhodnutí, které mohou značným způsobem pozměnit rozsah výsledně vypořádaného majetku. Autor se přidrží základního vymezení předmětů vypořádání dle zákonného režimu. Navazující partie je již zaměřena přímo na jednotlivé způsoby vypořádání. I zde se daří autorovi podat výklad systematicky. Pojednává postupně o vypořádání na základě dohody, rozhodnutí a o vypořádání na základě nevyvratitelné právní domněnky dle § 741 ObčZ. Největší pozornost je věnována vypořádání na základě rozhodnutí, přínosný je zejména rozbor jednotlivých pravidel zakotvených v § 742 ObčZ. Autorovi se daří postihnout většinu podstatného, byť je patrné, že některým problémům mohla být věnována větší pozornost. Příkladem může být pojednání o dohodě o vypořádání SJM, které mohlo být rozhodně obsáhlejší. Mnohé naznačené situace bylo jistě možné rozvést detailněji a nikoliv jen v podobě stručného přehledu. Zajímavým by tak jistě byl rozbor vlivu dřívějších ujednání manželů na následné vypořádání dohodou v rámci

pozůstalostního řízení nebo limitů nastavených smluvní volnosti, je-li dohoda uzavírána v rámci insolventního řízení. Samostatná pozornost je naopak vhodně věnována vypořádání podílů manželů v obchodní společnosti a ochraně třetích osob při vypořádání. Zvolenému rozvržení práce není třeba nic vytýkat, je zvoleno vhodně a je plně způsobilé obsáhnout dané téma komplexním způsobem.

Diplomant se při zpracování musel vypořádat s jistými specifiky, která právní úpravu vypořádání společného jmění manželů provázejí. Úprava společného jmění manželů byla dlouhodobě (a to již v době existence institutu bezpodílového spoluvlastnictví manželů, které společnému jmění předcházelo) v právní úpravě podhodnocena. Zřetelným důsledkem tohoto stavu bylo rozsáhlé „dotváření“ pravidel prostřednictvím judikatury nejvyšších soudních instancí. Právě problematika vypořádání byla tímto postupem ovlivněna z celé úpravy nejvíce. Za účinnosti předchozí právní úpravy bylo jen obtížně představitelné relevantně vykládat jednotlivá pravidla bez obsáhlejší znalosti příslušných závěrů rozhodovací praxe soudů. Na tato východiska musí nutně reagovat i jakýkoliv publikační výstup zaměřený na problematiku vypořádání SJM dle úpravy nového občanského zákoníku. S ohledem na převzetí většiny myšlenek dřívějšího občanského zákoníku (byť formulačně pozměněných) je nutné se ptát, zda jsou závěry rozhodovací činnosti soudů použitelné i do budoucna. Jejich převzetí přitom nemůže být automatické. I vypořádání SJM musí být vykládáno v kontextu celé úpravy majetkových práv, která je značně pozměněna. Autor si je tohoto základního problému vědom. Ve své práci s dosavadní judikaturou hojně pracuje, o čemž svědčí i přehled použitých rozhodnutí v závěru práce, který čítá několik desítek položek. Tam, kde je to účelné, z dřívější judikatury vychází, nejde však o její nekritické přejímání. Lze konstatovat, že v tomto směru se autorovi daří podat vyvážený výklad.

Jinak diplomant čerpá z většiny dostupných zdrojů k nové právní úpravě (kterých zatím není bohužel nijak mnoho) a z většiny tradičních publikací k předchozí úpravě. Vytknout je možné občas poněkud monotónní inspiraci jen jedním zdrojem, a to v poměrně souvislých pasážích výkladu. Občas by také neškodilo poněkud kritičtější přístup k přebírání informací ze zatím dostupných zdrojů, byť je jasné, že pro studenta je při zpracování diplomové práce zpravidla obtížné výrazněji se kriticky vymezit například vůči závěrům komentáře, jakkoliv by si takovou pozornost mnohdy zasloužily.

Formální úroveň zpracování je na odpovídající úrovni. Autor se sice zcela nevyvarováá prohřešků proti pravidlům pravopisu, interpunkce atp., jejich počet je však ojedinělý a práci jako celek nijak výrazněji nepostihuje. Občas je možné se setkat s formulační neobratností.

S ohledem na uvedené je možné shrnout, že odevzdaná práce splňuje základní kritéria kladená na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Přes dílčí výtky, představuje odevzdaný text přehledně systematicky uspořádané penzum informací o problematice vypořádání společného jmění manželů, budované na srovnání stávající úpravy

s úpravou předchozí. Lze tedy shrnout, že práce je **způsobilá obhajoby**. V případě jejího úspěšného zvládnutí je pak možné hodnotit ji jako **výbornou**.

Otázky:

- 1) Vysvětlete vliv ujednání manželů učiněného za jejich života na vypořádání společného jmění manželů, které zaniklo smrtí jednoho z nich.
- 2) Je možné po smrti manželů vypořádat společné jmění manželů na základě nevyvratitelné právní domněnky?

V Plzni dne 5. května 2015

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.